

Sygn. akt V CSK 316/19

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lutego 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z powództwa R. T.
przeciwko Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej Centrum [...] w S.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 28 lutego 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 8 lutego 2019 r., sygn. akt V AGa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) oddala wniosek pozwanego o zasądzenie od powoda kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powód R. T. domagał się zasądzenia od pozwanego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Centrum [...] w S. kwoty 281.801,53 zł z odsetkami ustawowymi z tytułu wynagrodzenia wynikającego z zawartej przez powoda z K. sp. z o.o. w K. (podwykonawcą w ramach inwestycji „Rozbudowa obiektu szpitalnego”), dalszej umowy podwykonawczej. Wyrokiem z dnia 17 października 2017 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił powództwo, a zaskarżonym wyrokiem z dnia 8 lutego 2019 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację powoda od tego orzeczenia. W związku ze skargą kasacyjną powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego należy przypomnieć, że skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem

zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolą „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

Powód oparł wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przyczynach objętych art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Istotne zagadnienie prawne dotyczy tego, czy konieczną przesłanką przypisania solidarnej odpowiedzialności inwestorowi na podstawie przepisów art. 647¹ § 2 i § 5 k.c. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 maja 2017 r.) w zw. z art. 60 k.c. w zw. z art. 65 § 2 k.c. za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonywane przez podwykonawcę jest formalne uprzednie zgłoszenie podwykonawcy inwestorowi, nawet gdy podwykonawca faktycznie wykonał roboty, które były na bieżąco odbierane przez wyznaczonego przez inwestora inspektora nadzoru. Kolejne przedstawione przez skarżącego zagadnienie dotyczy kwestii, czy w sytuacji przekazania przez inwestora wykonawcy placu budowy wykluczona zostaje solidarna odpowiedzialność inwestora wobec podwykonawcy (lub dalszego podwykonawcy), o której mowa w art. 647¹ § 5 k.c. Według skarżącego w sprawie występuje także zagadnienie na gruncie art. 647¹ § 2 k.c., czy w przypadku gdy umowa inwestora z wykonawcą nie przewiduje możliwości zlecenia do wykonania podwykonawcom danego zakresu robót wyłączona jest solidarna odpowiedzialność inwestora wobec podwykonawcy.

W nawiązaniu do tak sformułowanej przyczyny kasacyjnej należy przypomnieć, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurydycznego, którego rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy przy okazji rozpoznania skargi kasacyjnej przyczyni się do rozwoju prawa i orzecznictwa oraz będzie miało znaczenie nie tylko dla tej konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Skarżący powinien sformułować to zagadnienie w sposób przyjęty przy przedstawianiu przez sąd powszechny zagadnienia prawnego do rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy; przedstawić pogłębiony wywód prawny uzasadniający zgłoszone wątpliwości, wykazać zasadność preferowanego sposobu jego rozstrzygnięcia, a także wadliwość rozwiązania przez Sąd drugiej instancji postawionego problemu prawnego w sposób rzutujący na wynik sprawy.

Przedstawione przez skarżącego zagadnienia nie spełniają przytoczonych wyżej wymagań. Artykuł 647¹ k.c. w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 maja 2017 r., którego dotyczą przedstawione zagadnienia, jest przedmiotem szeregu orzeczeń Sądu Najwyższego dotyczących określonej w art. 647¹ § 2 k.c. przesłanki odpowiedzialności solidarnej inwestora za wynagrodzenie podwykonawcy w postaci zgody inwestora na zawarcie umowy z podwykonawcą, w tym zgody czynnej wyrażonej w sposób dorozumiany, na tle której skarżący sformułował przedstawione zagadnienia (por.m.in. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 29 kwietnia 2008 r., III CZP 6/08, OSNC 2008, Nr 11, poz. 121 i z dnia 17 lutego 2016 r., III CZP 108/15, OSNC 2017, Nr 2, poz. 14, wyroki Sądu Najwyższego z dnia 9 listopada 2016 r., II CSK 118/16, Biul. Sądu Najwyższego 2017, nr 1, str. 9, z dnia 20 sierpnia 2015 r., II CSK 551/14, nie publ., z dnia 18 czerwca 2015 r., III CSK 370/14, nie publ., z dnia 24 stycznia 2014 r., V CSK 124/13, OSNC-ZD 2015/1/15, z dnia 4 lutego 2011 r., III CSK 152/10, nie publ., z dnia 6 października 2010 r., II CSK 210/10, OSNC 2011, Nr 5, poz. 59, i z dnia 21 października 2016 r., IV CSK 834/15, nie publ.). W orzecznictwie Sądu Najwyższego rozważany był już także przedstawiony przez skarżącego problem czy wiedza inspektora nadzoru o obecności podwykonawcy na budowie powinna być identyfikowana z wyrażeniem przez inwestora zgody dorozumianej czynnej.

Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że nie można przypisywać inwestorowi skutków działań osób, których nie upoważnił do działania w swoim imieniu w określonym zakresie stosunków, inspektor nadzoru nie jest natomiast upoważniony do składania w imieniu inwestora oświadczeń woli chyba, że zostanie do tego odrębnie umocowany (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2018 r., V CSK 534/17, nie publ., z dnia 21 października 2016 r., IV CSK 834/15, nie publ. i z dnia 24 października 2003 r., III CK 57/02, nie publ.). Podkreślić należy, że nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa ani nie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy wyraził już swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego stanowiska. Powód sformułował przedstawione zagadnienia jako kategoryczne pytania o możliwość „wyłączenia” czy też „wykluczenia” solidarnej odpowiedzialności inwestora wobec podwykonawcy ze względu na wskazane okoliczności (gdy umowa inwestora z wykonawcą nie przewiduje możliwości zlecenia do wykonania podwykonawcom danego zakresu robót, gdy plac budowy został przekazany wykonawcy). Z treści uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia wynika natomiast, że wskazane okoliczności zostały przez Sąd Apelacyjny uwzględnione przy dokonywaniu kompleksowej oceny zachowania inwestora pod kątem jego kwalifikacji jako zgody dorozumianej czynnej. Z tego względu nie można też przyjąć, że przedstawione zagadnienia rzeczywiście powstały na gruncie niniejszej sprawy i mają znaczenie dla jej rozstrzygnięcia.

Powód podniósł także, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona ze względu na naruszenie przepisów postępowania (art. 227 i 217 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.), które polegało na zaaprobowaniu przez Sąd drugiej instancji oddalenia wniosku o dopuszczenie dowodu z dokumentu w postaci dziennika budowy. O oczywistej zasadności skargi powoda świadczy, jego zdaniem, również rażące naruszenie przepisów prawa materialnego (art. 647¹ § 2 i § 5 k.c. w zw. z art. 60 k.c. w zw. z art. 65 § 2 k.c.) poprzez dokonanie ich wykładni w sposób niezgodny z utrwaloną linią orzecznictwa Sądu Najwyższego w zakresie możliwych sposobów wyrażenia zgody na wykonanie robót przez podwykonawcę,

w tym w szczególności zgody wyrażonej w sposób dorozumiany, jak również zgody wyrażonej *post factum*.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania na tej przyczynie kasacyjnej nakładało na skarżącego powinność wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia wskazanych przepisów prawa materialnego lub procesowego. Oczywistość tego naruszenia polega na tym, że jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby zagłębiania się w szczegóły sprawy lub dokonywania poszerzonej analizy istotnych dla wyniku sprawy przepisów. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to doprowadziło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 r., Nr 13, poz. 230).

Skonfrontowanie uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uzasadnieniem zaskarżonego wyroku nie potwierdza zarzutów skarżącego o ewidentnej wadliwości zaskarżonego orzeczenia, które stwierdzenie nie wymaga prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. We wniosku nie ma jakiegokolwiek argumentacji zmierzającej do wykazania oczywistej zasadności skargi ze względu na rażące naruszenie wskazanych przepisów prawa materialnego (art. 647¹ § 2 i § 5 k.c. w zw. z art. 60 k.c. w zw. z art. 65 § 2 k.c.). Nie sposób także przyjąć, że powód wykazał, że do oczywistej nieprawidłowości rozstrzygnięcia doprowadziło naruszenie przepisów postępowania (art. 227 i 217 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.), które miało polegać na zaaprobowaniu przez Sąd drugiej instancji oddalenia wniosku dowodowego z dokumentu w postaci dziennika budowy zmierzającego do wykazania tolerowania przez inwestora obecności powoda na placu budowy. Skarżący pomija, że z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego na gruncie art. 647¹ § 2 i § 5 k.c. wynika, że skuteczność wyrażonej w sposób dorozumiany zgody inwestora na zawarcie przez wykonawcę umowy o roboty budowlane

z podwykonawcą jest uzależniona także od zapewnienia mu możliwości zapoznania się z postanowieniami umowy podwykonawczej, które wyznaczają zakres jego odpowiedzialności (zob. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2016 r., III CZP 108/15, OSNC 2017, Nr 2, poz. 14 i wyroki z dnia 28 października 2016 r., I CSK 645/15, nie publ. i z dnia 8 listopada 2016 r., III CSK 3/16, nie publ.).

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji. Wniosek strony pozwanej o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego podlegał oddaleniu. W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, że nie stanowi odpowiedzi na skargę kasacyjną pismo procesowe wniesione po upływie ustawowego terminu do dokonania tej czynności. W konsekwencji pismo to nie wywołuje skutków w zakresie zawartego w nim wniosku o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym obejmujących sporządzenie i wniesienie odpowiedzi na skargę kasacyjną (art. 167 k.p.c. w zw. art. 398⁷ § 1 zdanie pierwsze k.p.c.; por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2002 r., IV CKN 1071/00, OSNC 2003, Nr 9, poz. 120, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2003 r., V CKN 1733/00, niepubl. oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2003 r., IV CKN 113/01, niepubl.).

jw